

po vsebini pa zlasti krepak in jedrovit. Če vpoštevamo le jedro, ne jezika, reči smemo, da je Baraga med slovenskimi nabožnimi pisatelji doslej še vedno — prvak! Kdo ne pozna njegove „Dušne paše“? Lahko trdimo, da ni nobena molitvena knjiga ljudstvu tako priljubljena kakor Baragina „Dušna paša“. — Častitljiv naj bo med Slovenci njegov spomin!

Dostavek.

Spomin na škofa Barago.

(Priobčil V. Steska.)

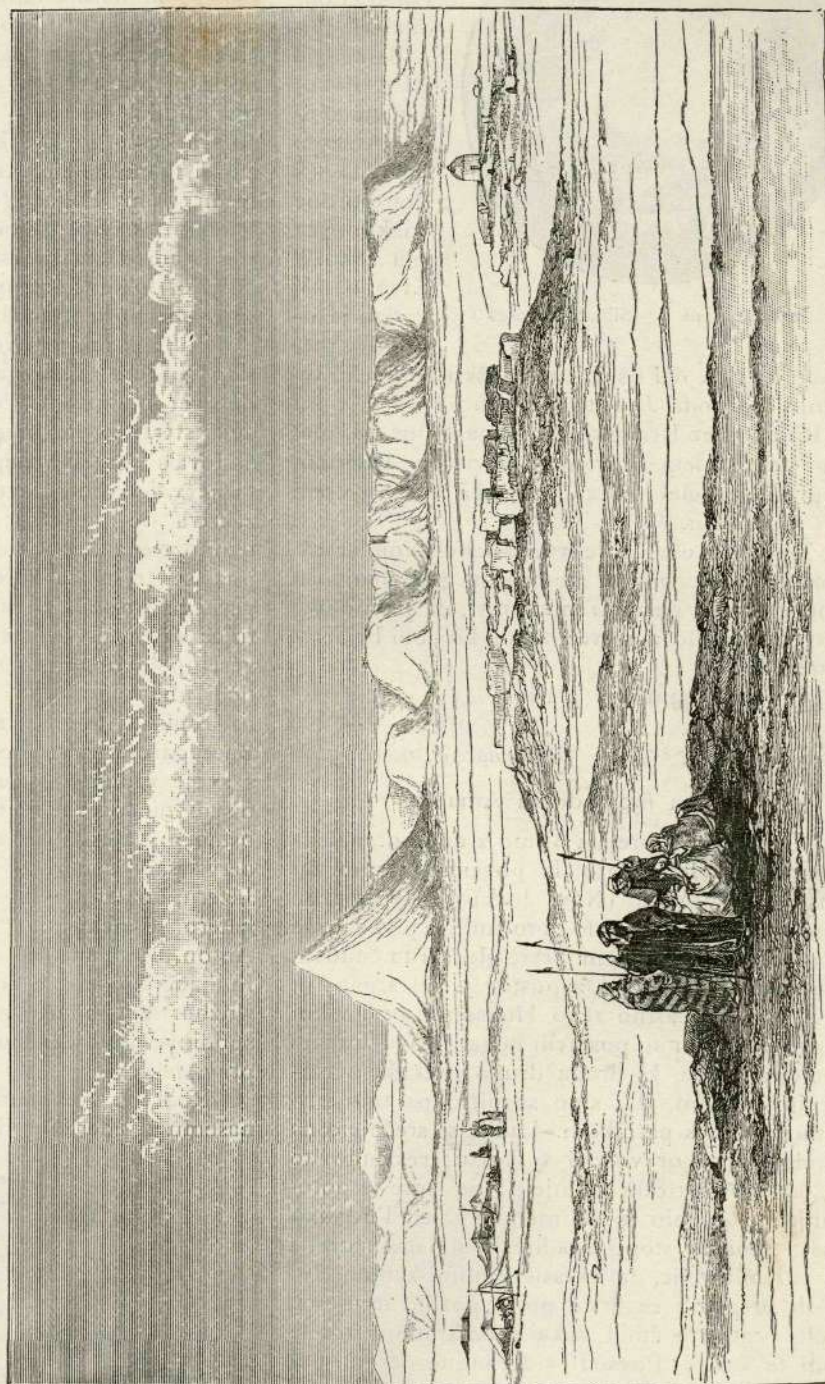
Baraga je bil tako nesebičen in ponižen, da je ukazal svoji sestri Amaliji, naj požge vsa njegova pisma, da ne bi bilo možno po njegovi smrti popisati njegovega življenja. Radi tega je še mnogo dogodkov v njegovem življenju, ki so nam ostali prikriti. Posebno me je iznenadilo, da dr. Vončina ne omenja Baragine sestre Antonije, rojene l. 1803., ki je šla l. 1837. s svojim bratom v Ameriko.

Ta dogodek je sama popisala v pismu svoji sestri Amaliji. To pismo je pa tudi zato važno, ker sestra sama spričuje, kako so Barago Indijanci ljubili in častili, kar je pripisovati njegovemu res svetemu življenju.

Pismo, katero tu priobčujemo poslovenjeno, pisala je nemški Antonija svoji sestri Amaliji Gresel-ovi v Trebnje. V tem listu so imenovane nekatere osebe, katere hočem tu navesti:

odkopali, bilo je truplo še celo, le posušeno. L. 1879. je stolnica pogorela, zato so morali grob drugam prenesti. V grobu pa so našli truplo pokojnega Barage iz-

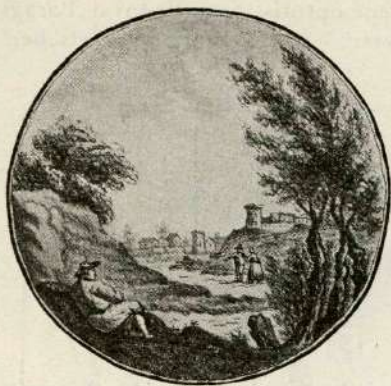
Oče Senderl, redemptorist, je nasledoval Baragi v Krivem Drevesu. — Oče Frančišek Hetscher,

Nimrud. (Razvaline, južno od Ninive. Po Layardu.)

redemptorist, je bival v Šmariji pri vhodu v Gorenje jezero. — Frančišek Pirc, rojen

premenjeno v pepel. — Nadškof Friderik Katzer je pred nekaj leti vpričo mnogih škofov izrekel trdno nado, da bo Baraga prej ali slej prištet med svetnike.

Iz domovine V. (Sličica Barage)

seca, kjer je dal tiskati indijansko knjigo: Življenje Gospoda Jezusa Kristusa. Potem je šel v Rim in čez Kranjsko na Dunaj. Dne 26. malega travna leta 1837. se je povrnil v Ameriko, a prišel je šele meseca vinotoka k svoji čredi pri sv. Jožefu.

Pri tem obisku je vzel s seboj svojo sestro Antonijo, da bi mu pomagala gospodariti in poučevati. V pismu sama pravi, da prične svoj četverni poklic zvrševati takoj, ko dobi Friderik lastno hišo.

Pismo ¹⁾ samo se glasi:

Makinac 8./9. 1837.

Ljuba moja dobra Amalija!

Upam, da si prejela pismo z dne 29. malega srpana tega leta. Zato Ti povem, da smo zapustili New-York (Novi Jork) veselejši, nego smo pričakovali. Ostalo potovanje je bilo zabava posebno meni, ki sem prvič gledala ta čudoviti svet. Novi Jork smo zapustili 5. vel. srpana in prišli na veličastno reko Hudson s prijaznimi bregovi, kamor so postavili bogati Novo-Jorčani svoje pristave, ki druga drugo prekaša z različnim zlogom. Tu smo se hitro pa tudi prijetno vozili s parnikom. Ladije se srečujejo na Hudsonu, kakor vozovi v Parizu; res čudovito je, kako Američani potujejo! Še lepše je potovanje po kanalu, ki se imenuje Erie. Tu lahko vsak trenutek stopiš z ladije in si natrgaš cvetic in zelenih vejic, da okrašaš ž njimi kabino. Na obeh bregovih se vrste polja, gozdje in mesta. Celó brat se je čudil, zakaj pred kratkim so bile todi le vasice. Povsodi vidiš bujno deželo, povsodi živahno življenje, povsodi se moraš čuditi zdravemu razumu tega izvrstnega naroda. Tako preprost in tako velik, velik kot človek!

Popolnoma tujo se pa čutim v Ameriki v verskem oziru. Prvič bivam v deželi, kjer ni

¹⁾ Ta list mi je izročila soproga davkarjeva v Kočevju, gospa Kren-ova.

Kranjec, je bil l. 1836. v Fond du Lac-u (Fondilaku).

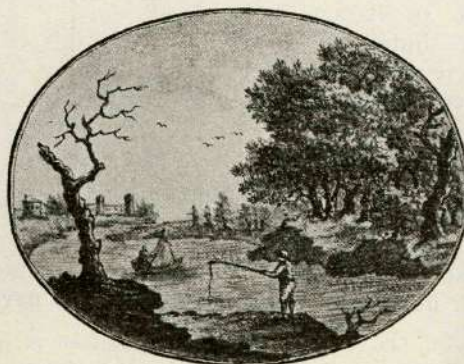
Baraga je šel z dovoljenjem svojega škofa Rese-ta v Detroit dne 29. kimovca leta 1836. v Evropo. V Parizu je ostal dva me-

katoliška vera prva, ampak tuja, in večkrat sem si mislila, kako se počuti kak protestant ali hebrejec pri nas. Naše cerkve so povsodi najmanjše in najsiromašnejše, templi raznih ločin se pa košatijo v svojem krasu. Američani si stvar seveda prav olajšujejo in ne priznavajo nobene vere, vendar so prav dobri, skromni, res vljudni ljudje in imajo izvestno najblažja čustva, često so bolj kristijanski nego oni, ki se za kristijane štejejo. Kako se razlikujejo od onih Nemcev in Poljakov, ki ne zaznamujejo z imenom krivice slobodnega pravičnega delovanja, ampak vsakovrstno krivico brez kazni počenjajo, dokler se ne ugonobé, ali dokler niso prisiljeni v zaporu premišljevati lepi pojem te besede.

Friderik mi je privoščil veselje, da sem videla slap Niagara. Lepšega v naravi pač ni videti! Že sicer me presune, če ogledujem nepokvarjena dela stvarnikova, tu pa sem stala tiho in občudovala. Ta slap napravlja nad sabo mavrico, ki je videti ob solncu in luni; gost oblak ga zakriva do polovice; do srede slapa je voda temnozelená, ker v toliki množini pada. Pokrajina se trese daleč okoli, kakor bi trepetala večnega strahú. Ta kraj pogostoma obiskujejo tujci, kakor pri nas kopeli. Vse poletje se razveseljujejo ob krasnem pogledu in zelo romantični pokrajini sploh.

Brala si morda že moj popis o tem pri Baumgartnerjevih. Pisala sem jim prvič to leto s svoje zadnje postaje, ker jim iz Novega Jorka nisem nič pisala. Sedaj bivam v Makinac-u in ostanem tu tudi čez zimo, ker mora ubogi Friderik sam stanovati v tuji hiši ob Gorenjem Jezeru, dokler ne bo dozidana njegova hiša, za katero je neki prav malo pripravil zapuščeni Anton. Pomladi, ko dobim stanovanje, ko se Indijanci snidejo in ko nastopim svojo četverno službo: kot učiteljica, perica, kuharica in gospodinja, potovala bom tje in upam, da bom prav delavna.

Rodbina, kjer stanujem, je prav dobro znana našemu Frideriku. Gospa je jako srečna, da

Iz domovine VI. (Sličica Barage.)

sem prišla, ker je njen mož le redkoma doma, kakor tvoj Jožef. Tudi nimata otrok in je torej sama. Nešteto krat mi je že povedala, da še ni nobene zime preživela tako prijetno, kakor se je ta pričela. — Hočem se tudi privaditi lepemu izgovarjanju Američanov in zadovoljna sem, saj vidim, da za najinega dobrega brata Friderika ne morem nič storiti, dokler stanuje v tuji hiši.

Otok naš ima samo jedno mesto, ki se tudi Makinac imenuje. Rodbina Abbot je zelo imovita in sploh najimenitnejša tu. Razven te je še nekaj hiš drugih trgovcev, skoraj kakih petdeset rodbin. Tu imamo tudi duhovnika in zdravnika, kar je oboje izredno, in moramo biti ponosni na to.

Ko smo bili v Novem Jorku, obiskal nas je često pater Helscher, pričakujoč ladijo iz Londona, da bi se povrnil v svoj samostan v Evropi. Oče Senderl me je tudi že obiskal. Komaj sem ga spoznala, tako je zarjavél in se zredil, sicer je pa zelo delaven in se je tudi že naučil indijanskega jezika, kakor tudi angleškega in francoskega. Z obema patroma sem govorila mnogo o vaši hiši. Naročila sta mi vse dobro za vas. Senderl je dejal, da bi se včasih rad vadal v materinščini; v njegovi knjižnici je tvoj spominik jedina nemška knjiga. Gospoda Pirca pričakujem prihodnje dni. Sporočil mi je že srčne pozdrave. Tudi tukaj ga poznajo ter cenijo njegovo sveto življenje in delavnost. Naš dragi Friderik je pa tako znan, da vé vsakdo o njem kaj pripovedovati. Čujem, da mu pripisujejo nadčloveške reči, katere more zvrševati le poseben ljubljeneček božji. Med Indijanci ni niti jednega, ki bi ne poznal njegovega imena. V Makinac-u jih je bilo silno mnogo, ker so prodajali svojo deželo; iz peterih pokrajin so prišli, in vsak je hotel ž njim govoriti in ga videti. Mnoge sem obiskala v njih kočah. Ko so čuli, da sem Baragina sestra, podali so mi vsi roko,

smehljali se mi in me opazovali, dokler sem bila v koči, katero sem zapustila vselej s solznimi očmi. Potem so leteli ven in zrlji za menoj. Naposled smo se sprijaznili, menda sem jih pridobila s svojo nemo oponašo. Na ulicah so me pozdravljali. Ti ljudje so jako pohlevni. Njih zunanost je čedna, njih obraz prijeten, oči črne in žive, barva ni rdeča, kakor sem si domišljevala, ampak kakor pri polzamorcih. Često sem opazila grške nosove; zobe imajo bele in močne; lasje so črni kakor oči in nikdar kodrasti.

Njih postava je ravna; noge, ki so majhne kakor njih roke, polagajo na notranjo stran.

Večkrat sem skupaj z nekim Indijancem izmed onih dveh, ki ju je škof Rese poslal v Rim v propagando, da bi ju podaril kot duhovnika zopet indijskemu rodu. Duhovit je, govori laški, angleški, razume dobro latinski. Njegova zunanost je prikupljiva; pričakovali so mnogo uspeha njegovemu učenju v Evropi. Prišel je zdrav in vesel domov, toda le, da bi bil v očetovski hiši to, kar je bil poprej — divji in brez dela. Najrajši bi se zjokala nad njim. Drugi je umrl, in tako ima škof žalostno plačilo za svojo najboljšo voljo.

Čitala sem, da je postal naš Friderik ud kmetijske družbe. Veseli me, ker on je za gospodarstvo ustvarjen in tako lepo nastavljen, da lahko napravi vsakovrstne poskuse pod snegom.

Zdravstvujte! Reci Pepici, da gospa Abbot prav časti malo podobico, katero je že izdavnica poslala stricu; vložila jo je v spominsko knjižico. Karolu Vélikem pa reci, da sem že videla potujoča po kanalu Erie jednega onih ptičev, ki jih je meni narisal.

Najpristrčnejše pozdrave pošiljam iz tega mikavnega otoka na vse ljubljene in cenjene znance. Vas srčno objemajoča

Tvoja

Toni.

Klinopisni spominiki in sv. pismo.

(Spisal dr. Fr. Sedej.)

(Dalje.)

Bogati zaklad asirsko-babilonskega klinopisja je prišel na dan iz tisočletnih temin, ko so v začetku tega stoletja jeli razkopavati razvaline asirskih in babilonskih mest. Prvi, ki je v razvalinah holmcev Kujundžik in Nebi-Iunus, ležečih onstran današnjega Mosula, spoznal staroslavne Ninive, bil je Anglež Richl. 1820. Ne daleč od tod proti severu se vzdiguje drugi

holm razvalin, Korsabad, kjer je leta 1842. do 1845. razkril francoski konzul Emil Botta mesto in palačo kralja Sargona, z imenom Dur-Šarrukên. Stari London, t. j. ogromne Ninive, ki so se nekdanj raztezale od današnjega Mosula skoro doli do Nimruda (Kalah), dandanes le mrtvaška senca nekdanjega veličja, vzdignile so se zopet iz praha vsled podvzetnosti in bistrovidnosti Angležev Avgustina Henrika Layarda (1845—1851), Hormuzd-Ras-